

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0519U000153

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-03-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачова Ірина Володимирівна

2. Tkachova Irina V.

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.02.01

Назва наукової спеціальності: Розведення та селекція тварин

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 21-02-2019

Спеціальність за освітою: зоотехнія

Місце роботи здобувача: Інститут тваринництва НААН

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. 7-ї Гвардійської армії, 3, смт. Кулиничі, Харківський р-н., Харківська обл., 62404, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 27.355.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН

Код за ЄДРПОУ: 05408024

Місцезнаходження: вул. Погребняка, 1, с. Чубинське, Бориспільський р-н., Київська обл., 08321, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва НААН

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. 7-ї Гвардійської армії, 3, смт. Кулиничі, Харківський р-н., Харківська обл., 62404, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.39.13

Тема дисертації:

1. Система селекційного удосконалення заводських порід коней в умовах обмеженого генофонду
2. System of preservation and improvement of breeds of horses in conditions of limited gene pool

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена вивченню особливостей формування вітчизняної популяції коней заводських порід на основі генеалогічного аналізу та комплексної селекційно-генетичної оцінки. Проведено комплекс наукових досліджень, спрямованих на вирішення проблеми розвитку і стану заводських порід коней: популяційно-генетичний аналіз тренду селекційних ознак, що обумовлюють племінну цінність коней; аналіз добору, підбору, чистопорідного розведення за лініями, застосування інбридингу, визначення ефективності селекційно-племінної роботи в умовах обмеженого генофонду; розробка методів породного удосконалення, що забезпечують реалізацію генетичного потенціалу, комплексну селекцію, поглиблений аналіз даних. Встановлено, що в породах коней з обмеженим генофондом значний вплив на еволюцію генеалогічних ліній має індивідуальна і дрібногруппова племінна цінність, препотентність окремих особин, лінійне поєднання і поєднання батьківських пар. Доведена пріоритетна роль в усіх досліджених породах

видатних плідників у формуванні селекційного ефекту як при чистопорідному розведенні, так і при схрещуванні. Популяційно-генетичним аналізом встановлено, що найбільший селекційний ефект при удосконаленні порід коней чистопорідним методом отриманий при застосування кросів ліній з використанням помірного інбридингу у ступенях IV, V, VI на видатних предків. Вивчено можливості застосування умовного ефекту гетерозису при підборах батьківських пар різного ступеню спорідненості: при удосконаленні чистокрової верхової породи найбільш результативними за комплексом ознак були підбори за типом аутбредного, української верхової, орловської і російської рисистих – за типом інбредлайнкросінгу як для екстер'єрних, так і для продуктивних ознак. Кращі показники отримані при застосуванні помірного і віддаленого комплексного інбридингу. Оцінено ефективність схрещування заводських порід коней місцевих популяцій з поліпшуючими породами. Зокрема, вивчено вплив схрещування на формування української верхової породи, рекомендовано використовувати для схрещування західноєвропейський генофонд без породного обмеження, віддаючи перевагу типовості, екстер'єрним показникам і високим спортивним здібностям. Проаналізовано вплив ввідного схрещування з чистокровою верховою породою на формування вітчизняної популяції орловської рисистої породи, виявлено як фенотипові так і генетичні зміни під впливом схрещування. Визначено вплив ввідного схрещування з французькою рисистою породою на формування вітчизняної популяції рисистої породної групи призового напряму роботоздатності. Надані рекомендації з ефективного використання схрещувань та використання оцінених кросів ліній для поліпшення екстер'єрних та жвавісних характеристик порід коней вітчизняної селекції. Сформовано пакет нормативних актів, розроблено інформаційний банк даних, розроблені програми селекції коней заводських порід до 2020 року та перспективних планів селекції для кінних заводів і племінних репродукторів.

2. This thesis is devoted to studying of features of formation of a domestic population of horses of plant breeds on the basis of genealogical analysis and a comprehensive selection and genetic evaluation. Analyzes the current state of the industry of horse breeding in Ukraine in dynamics for the last 20 years, there was a significant reduction in total and breeding stock. Defined the strategy of breed improvement in breeding in a limited gene pool. The complex scientific research aimed at solving problems of development and condition of plant breeds of horses: genetically - population-based trend analysis of the selection characteristics of breeding value of horses in conditions of horse factories; analysis of selection, pure breeding lines, the use of inbreeding, determining the efficiency of selection and breeding work in the improvement of the horses of domestic breeding in the conditions of a limited gene pool; development of methods for pedigree improvements that ensure the realization of the genetic potential, a comprehensive selection of data mining. On the basis of deep breeding, genetics and population estimated the impact of improving breeds on the formation of genetic groups of horses of Ukrainian selection, the recommendation for the formation of the genealogical structure and the use of crossbreeding to improve the conformation and sporting signs horses. It is established that in horse breeds with a limited gene pool a significant impact on the evolution of genealogical lines is individual and breeding value of small groups of the horses, prepotentes individuals, linear combinability and compatibility of parental pairs. Proven priority in all studied rocks of the outstanding manufacturers in the formation of a selection effect as in chistopianova breeding and crossbreeding. This fact, however, is a serious economic risk and may cause the disappearance of valuable local lines, as happened with the domestic populations of thoroughbred and Russian Trotter breed. By population genetic analysis revealed that when pure breeding of horses is an important factor in the control of increasing the degree of homozygosity in the application of inbreeding. The most common selection effect in the improvement of purebred breeds of horses by crosses with the application of control using moderate inbreeding in grade IV, V, VI on outstanding ancestors. Explored the use of conditional effect of heterosis in rebounds and parent pairs with different degrees of kinship: in the improvement of the thoroughbred is most effective for complex traits was heels the type of an outbred, Ukrainian Warmblood, Oryol and Russian trotters – the type inbred-line-cross. While the best performance obtained by applying a moderate and remote complex inbreeding. Efficiency of inbred-line-cross in the selection of the horse breeds, which traditionally selection the complex of symptoms, is manifested as to the exterior and productive traits. Evaluated the effectiveness of crossing plant breeds of horses the local population with improving breeds. Analysis of breeding stallions Western European breeds to improve the horses

Ukrainian Warmblood breed proves that they mainly have a positive effect on breeding selection traits of the offspring. Recommended for crossbreeding of Ukrainian Warmblood breed with the Western European gene pool no breed restrictions, giving preference to the typical, exterior parameters, and a high sports ability. Analyzed the impact of introduction of crossbreeding with the thoroughbred on the formation of the national population of the Orlov's trotters, detected as phenotypic and genetic changes under the influence of the crossing. Analyzed identified the impact of the introduction of crossbreeding with French Trotter breed on the formation of the national population of trotting breeding group prize areas of health. Recommendations for effective use of crossings and the use of estimated cross lines to improve the prize and speed characteristics of the Russian Trotter breed of Ukrainian part of the population. When designing breeding programmes for the first time used analysis of population and genetic evaluation of breeds, which confirms the uniqueness of each breed of domestic breeding and allows for improvement of breeding species at the genetic level. A package of normative acts, developed a data base of information developed by breeding programmes of horses until 2020 and long-term plans for studs and reproducers.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Помітун Іван Андрійович

2. Pomitun Ivan A.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Помітун Іван Андрійович
2. Pomitun Ivan A.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хмельничий Леонтій Михайлович
2. Khmelnychyi Leontyi M.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Ігор Володимирович
2. Honcharenko Ihor V.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хохлов Анатолій Михайлович

2. Hohlov Anatolii M.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ковтун Світлана Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ковтун Світлана Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.